

Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Alueraportti, Pohjois-Karjala

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Kevään 2016 Pk-yritysbarometri perustuu 6004 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uudistumista, kansainvälistymistä, työllistämisen esteitä ja sopeuttamista sekä rahoitusta. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty digitaalisuutta liiketoiminnassa.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten odotukset lähiajan suhdannenäkymistä ovat jatkuneet positiivisina syksystä 2015. Koko maan pk-yrityksistä 32 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 16 % huononevan. Saldoluku on nyt +15, kun se edellisellä mittauskierroksella oli +9. Pohjois-Karjalan alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on pysynyt samana kuin syksyllä 2015 (+1).

Pohjois-Karjalan alueella odotukset henkilökunnan määrä kehityksestä ovat koko maata heikkomat saldoluvun jäädessä vielä nolnaan. Viime syksynä saldoluku jäi alueella miinus 6:een, joten myönteistä kehitystä on tapahtunut. Koko maassa näkymät ovat kohentuneet syksystä saldoluvun ollessa +9 (syksyllä 2015 +4).

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maan pk-yrityksissä on mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä sekä asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä lähes yhtä paljon (36 % ja 34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 3 % pk-yrityksistä. Pohjois-Karjalan alueella suurin ryhmä muodostuu asemansa säilyttävistä (39 %) pk-yrityksistä. Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 2 % vastaajista, mikä on 2 prosenttiyksikköä vähemmän kuin syksyllä 2015. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Työllistämisen esteet ja sopeuttaminen

Työn sivukulut ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus sekä se että, ei ole tarvetta työllistää, ovat koko maan ja Pohjois-Karjalan alueen merkittävimmät työllistämisen esteet. Koko maan kuten myös alueen pk-yrityksistä noin joka neljäs on ryhtynyt sopeuttamistoimenpiteisiin ja noin joka kymmenes suunnittelee sopeuttamista nykyisen suhdannetilanteen vuoksi. Työaikajärjestelyt ja lomautukset ovat koko maassa ja alueella yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeuttamistoimet.

Kansainvälistyminen ja digitaalisuus liiketoiminnassa

Joka viidennellä koko maan ja 17 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan ja alueen pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä noin kolmella viidestä. Pk-yritykset koko maassa ja myös Pohjois-Karjalan alueella hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista ja palveluista eniten yrityksen omia kotisivuja ja sosiaalista mediaa

Sisällys

ESIPUHE.....	2
TIIVISTELMÄ.....	3
SISÄLLYS.....	4
1. JOHDANTO.....	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto.....	6
2. YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA.....	7
3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS.....	8
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT.....	9
5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN.....	12
6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN.....	14
7. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN ESTEET.....	16
8. PK-YRITYSTEN SOPEUTTAMISTOIMENPITEET.....	17
9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS.....	18
10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA.....	21
11. KOTOUTTAMINEN.....	23
SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT.....	24
FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT.....	25
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT.....	26

Suomen Yrittäjät: Pk-yritysbarometri, kevät 2016, alueraportti

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Alueraportti, Pohjois-Karjala

1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010, Taloustutkimuksen väliaikaista markkinointirekisteriä sekä Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti.

Vastaajajoukon muodostaa 6004 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastaajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse joulukuun 2015 ja tammikuun 2016 välisenä aikana. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja. Suomen Yrittäjissä tutkimusprojektista on vastannut ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % -31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Pohjois-Karjalan alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

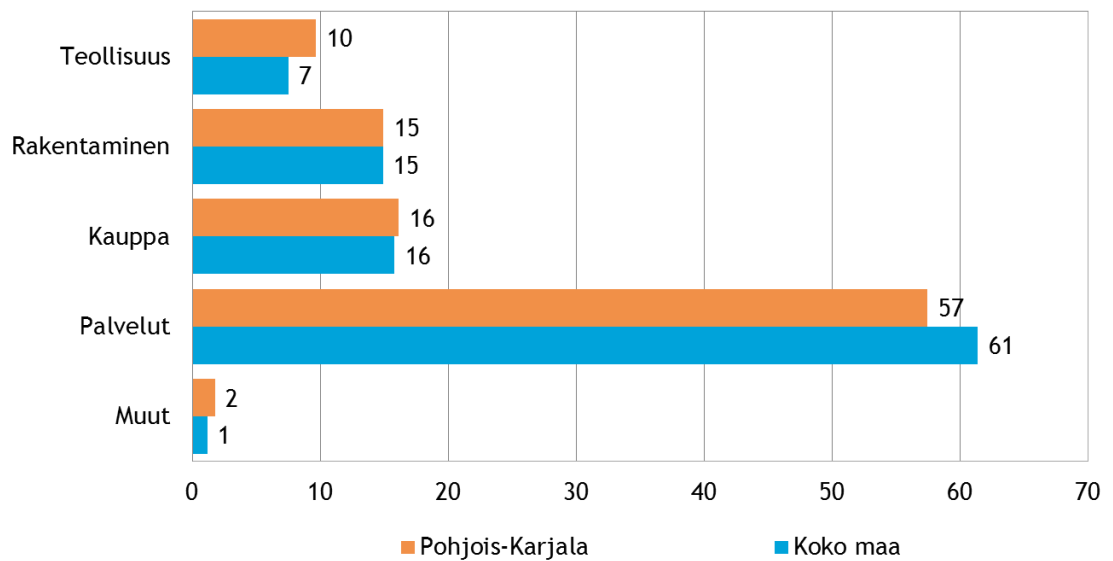
Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		n=	%
Alue	Pohjois-Karjala	190	100
Päätoimiala	Teollisuus	27	14
	Rakentaminen	22	12
	Kauppa	28	15
	Palvelut	113	59
Liikevaihto vuonna 2015	alle 0,2 miljoonaa euroa	102	54
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	33	18
	0,5-0,99 miljoonaa euroa	13	7
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	9	5
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	7	4
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	15	8
	5 miljoonaa euroa tai yli	9	5
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	11	6
	Kasvuhakuiset	59	31
	Asemansa säilyttäjät	69	37
	Ei kasvutavoitteita	46	24
	Toimintansa lopettavat	4	2
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	30	17
	Ei	150	83
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	50	27
	1990-1999	33	18
	2000-2009	51	27
	2010-	54	29

2. YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA

Suomessa oli 280 697 yritystä [1] vuonna 2014. Näistä yrityksistä noin 6744 toimi Pohjois-Karjalan alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli 61 %, kaupan 16 %, rakentamisen 15 % ja teollisuudenalan yrityksiä 7 %. Pohjois-Karjalan alueella oli palvelualan yrityksiä hieman vähemmän ja teollisuusyrityksiä hieman enemmän kuin koko maassa.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %

1. Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

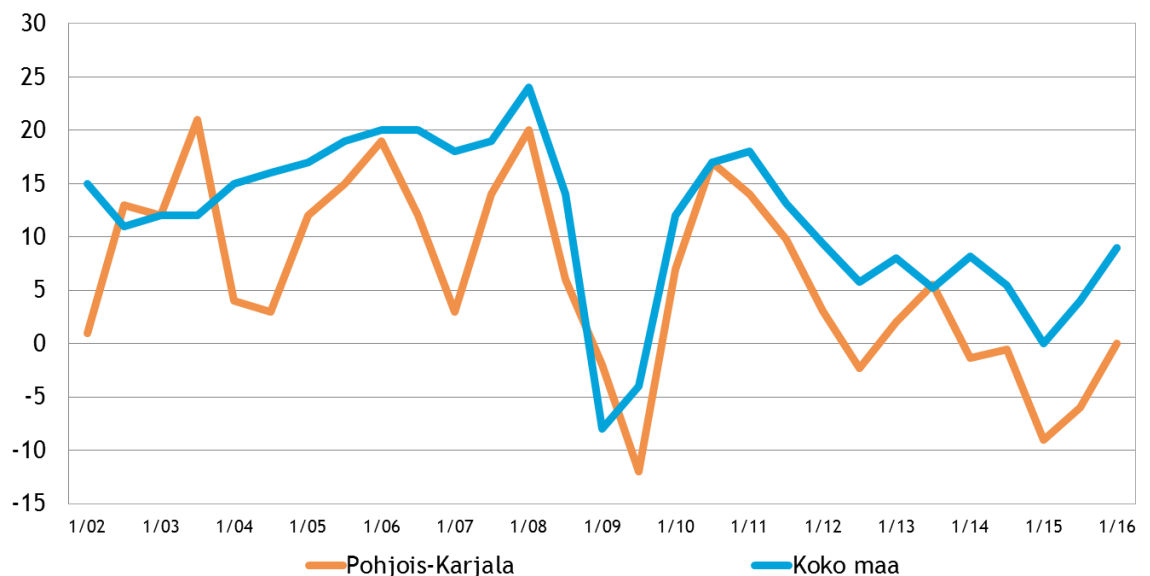
Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun [2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 402 000 henkeä marraskuussa 2015. Lukema on 20 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Palkansaajia oli saman verran ja yrittäjä hieman vähemmän kuin aiemmin. Koko maan työttömyysaste oli 8,2 % [2] marraskuussa 2015 eli saman verran kuin vuotta aiemmin. Pohjois-Karjalan alueella työskenteli vuoden 2015 neljännellä neljänneksellä yhteensä 68 000 henkilöä [3] työttömyysasteen ollessa 9,3 % [4]. Työttömyysaste on laskenut alueella -0,9 prosenttiyksikköä vuoden 2014 vastavaan ajankohtaan verrattuna [4].

Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Pohjois-Karjala	13	75	12	0
Koko maa	18	72	10	9

Pk-yritysbarometrin vastaajista koko maassa 18 % arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja joka kymmenes arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Koko maan saldoluksi muodostuu +9. Pohjois-Karjalan alueella odotukset henkilökunnan määrä kehityksestä ovat koko maata heikommat saldoluvin jäädessä vielä nolnaan. Viime syksynä saldoluku jäi alueella -6:een, joten myönteistä kehitystä on tapahtunut.

Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldo-luku (%)

2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2016, tammikuu

3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2016, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain

4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2016, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain

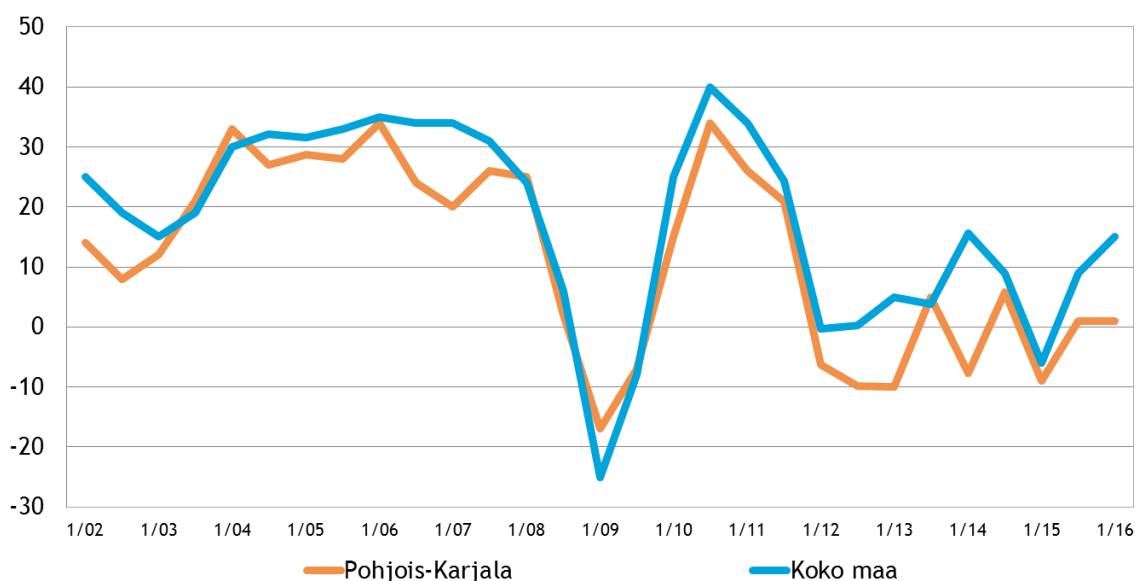
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaavan saldoluvin (+15) kehitys on jatkunut positiivisena syksystä 2015. Noin puolet (52 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Pk-yrityksistä kolmasosa (32 %) arvioi suhdanteiden paranevan ja 16 % huononevan. Pohjois-Karjalassa ei ole tapahtunut viime syksyyn nähden muutosta yleisten suhdannenäkymien suhteen saldoluvin ollessa nytkin +1. Myös ennallaan suhdannenäkymien arvioi pysyvän vastaava määrä (53 %) kuin syksyllä 2015.

Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
Pohjois-Karjala	24	53	23	1
Koko maa	32	52	16	15

Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku (%)

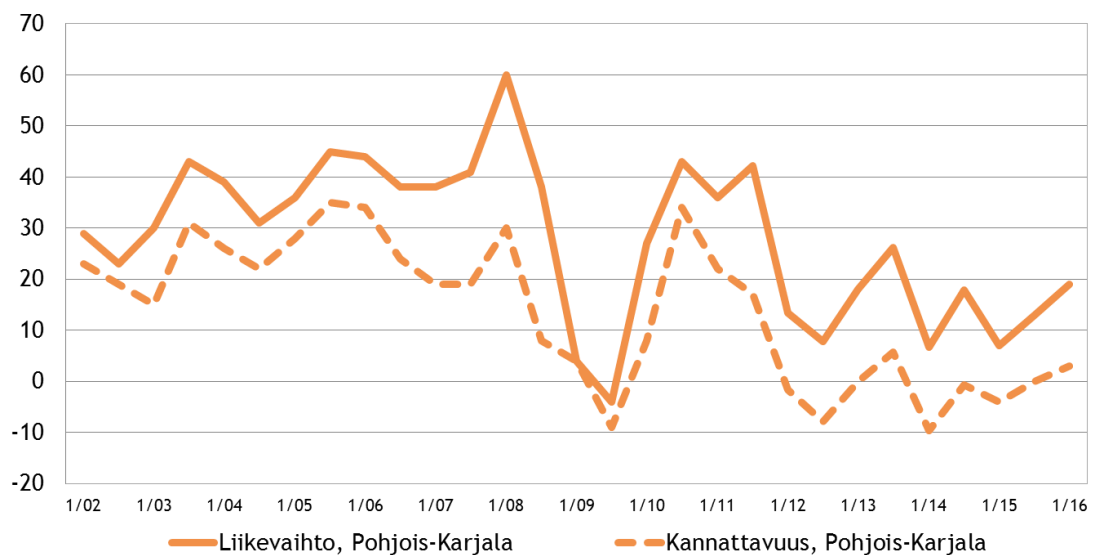
Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Pohjois-Karjala	40	40	20	19
Koko maa	44	39	16	28
Investointien arvo				
Pohjois-Karjala	17	48	35	-18
Koko maa	18	56	26	-7
Viennin arvo				
Pohjois-Karjala	17	68	15	2
Koko maa	16	70	14	2
Tuonnin arvo				
Pohjois-Karjala	11	76	13	-2
Koko maa	13	73	14	-1
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Pohjois-Karjala	39	51	9	30
Koko maa	34	58	8	25
Materiaalien hinnat				
Pohjois-Karjala	42	50	8	35
Koko maa	37	57	6	32
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Pohjois-Karjala	28	64	8	21
Koko maa	32	60	7	25
Kannattavuus				
Pohjois-Karjala	29	45	26	3
Koko maa	32	46	21	11
Vakavaraisuus				
Pohjois-Karjala	29	55	16	13
Koko maa	31	55	13	18
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
Pohjois-Karjala	24	59	17	7
Koko maa	31	58	11	21
Tilausten määrä				
Pohjois-Karjala	31	46	23	9
Koko maa	40	43	17	23
Kapasiteetin käyttöaste				
Pohjois-Karjala	37	30	33	4
Koko maa	39	46	15	25

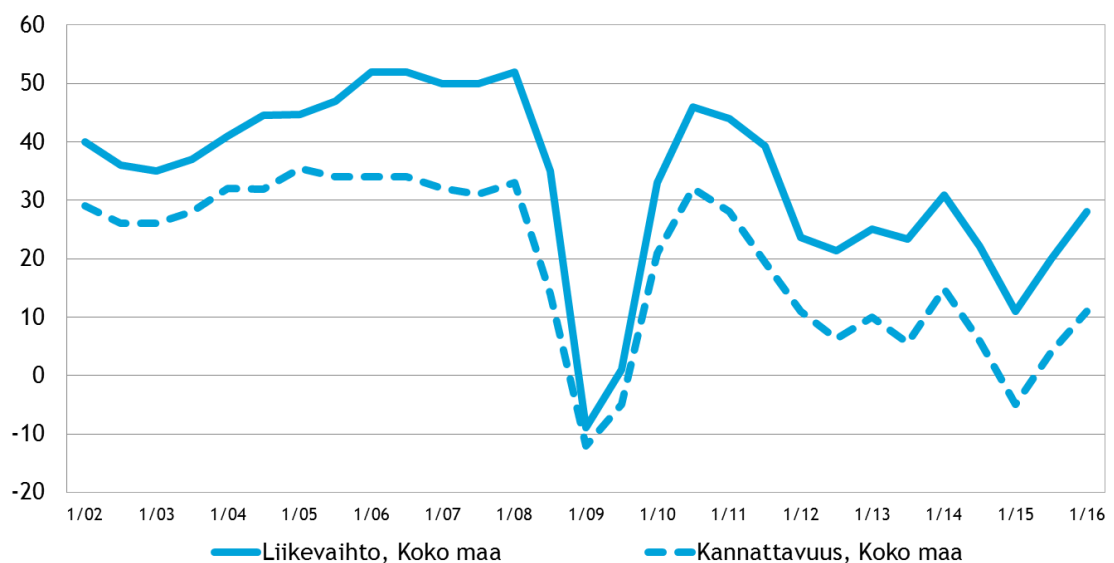
Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa materiaalien hintojen nousuun uskotaan koko maassa saldoluvin (+32) perusteella yleisimmin. Myös palkkakustannusten, lopputuotteiden tai palvelujen hintojen nousuun sekä liikevaihdon kasvuun uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Investointien arvon uskotaan vielä laskevan ensi vuonna (saldoluku -7), mutta kuitenkin hieman maltillisemmin kuin viime syksynä (saldoluku-13). Myös Pohjois-Karjalan alueella materiaalien hintojen nousuun uskotaan vahvimmin saldoluvin ollessa +35. Seuraavaksi vahvimmin odotukset alueella kohdistuvat palkkakustannusten kasvuun (saldoluku + 30) ja lopputuotteiden tai palveluiden hintojen nousuun (saldoluku +21).

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa. Alueella näkymät molempien osatekijöiden kohdalla ovat hieman myönteisemmät kuin viime syksynä.

Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN

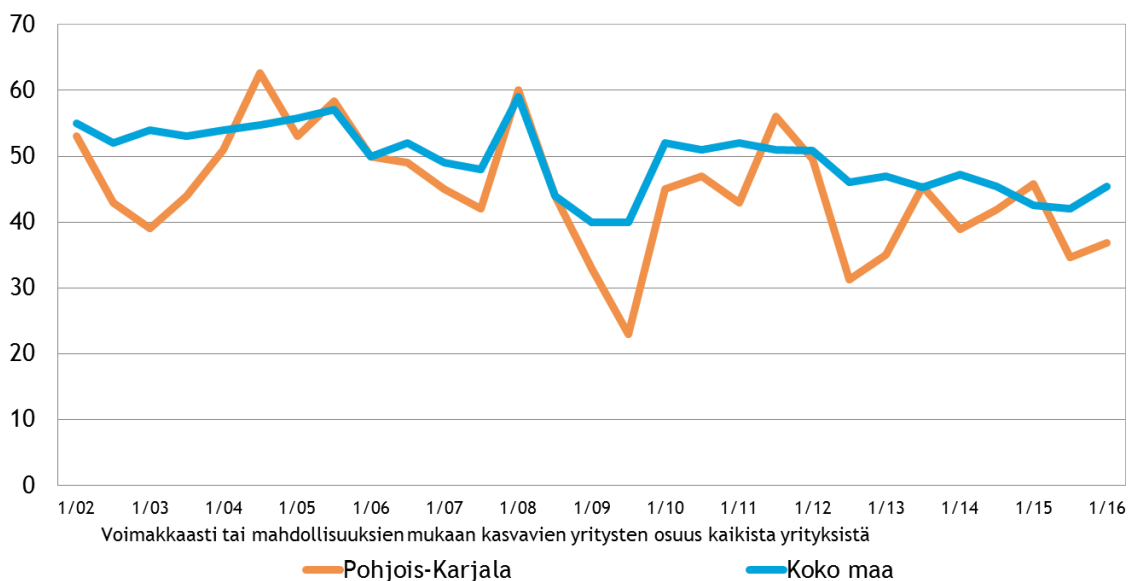
Taulukko 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintansa lopettavat
Pohjois-Karjala	6	30	39	22	2
Koko maa	9	36	34	18	3

Koko maan pk-yrityksissä on eniten ja lähes yhtä paljon mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä sekä asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (36 % ja 34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoii 3 % pk-yrityksistä. Pohjois-Karjalan alueella suurin ryhmä muodostuu asemansa säilyttävistä (39 %) pk-yrityksistä. Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoii 2 % vastaajista, mikä on 2 prosenttiyksikköä vähemmän kuin syksyllä 2015.

Koko maassa voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten yhteenlaskettu osuus on hieman suurempi kuin syksyllä 2015. Alueella osuus on vastaava kuin syksyllä 2015.

Kuva 6. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Pohjois-Karjalan alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Taulukko 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */

	Pohjois-Karjala	Koko maa
Investoinnit	79	77
Uuden henkilöstön palkkaaminen	29	35
Henkilöstön koulutus	54	56
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	40	38
Laajentuminen uusille markkinoille	25	27
Uusien teknologioiden käyttöönotto	26	24
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	17	24
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	19	18

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN

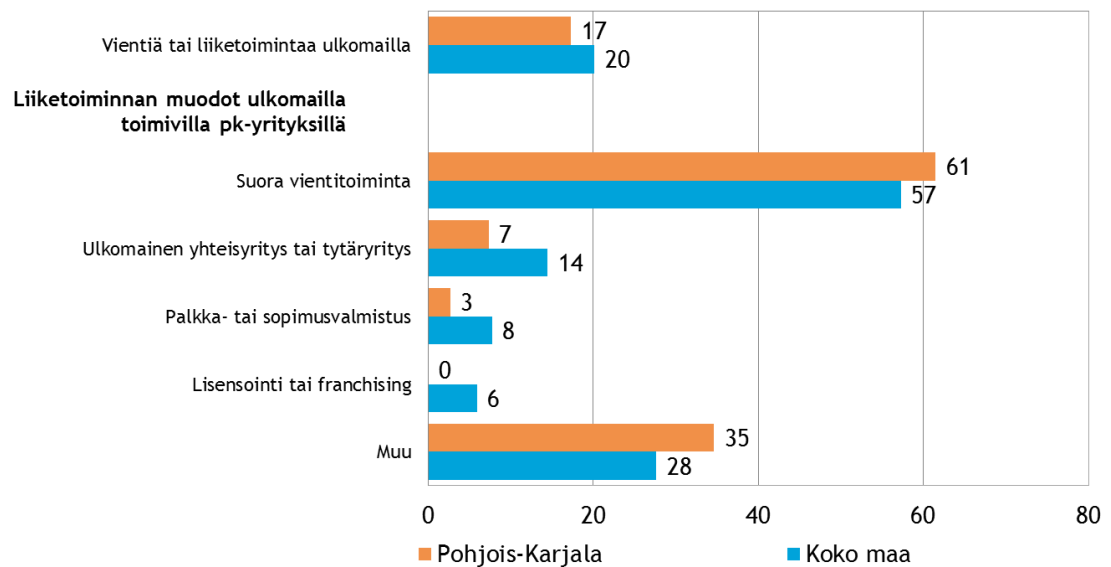
Koko maan pk-yrityksistä 17 prosentilla ja Pohjois-Karjalan alueella 10 prosentilla on suoraa tuontitoimintaa.

Taulukko 7. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Pohjois-Karjala	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	10	17

Joka viidennellä koko maan ja 17 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan ja alueen pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä noin kolmella viidestä

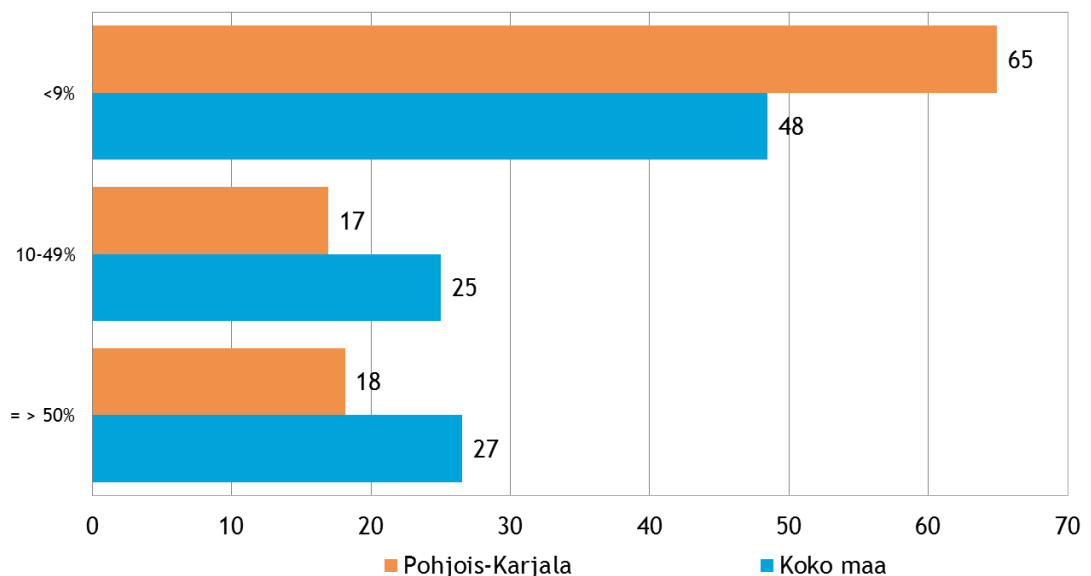
Kuva 7. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

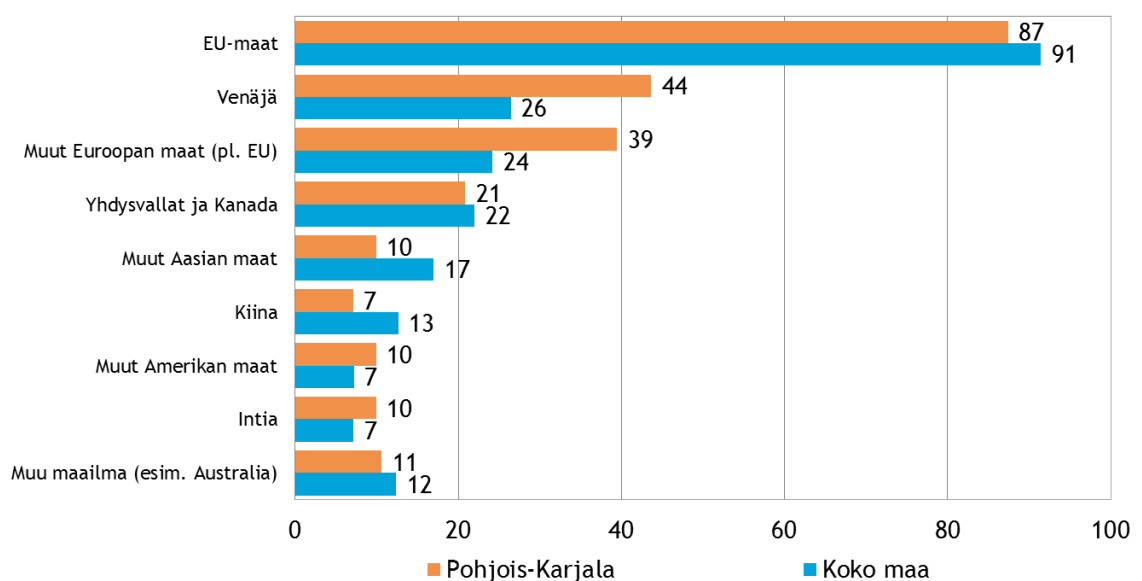
Noin puolella koko maan pk-yrityksistä suoraa vientitoimintaa harjoittavista viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %. Pohjois-Karjalan alueella vastaajamäärä jäi tämän kysymyksen osalta pieneksi, joten tuloksia voidaan tarkastella vain suuntaa antavasti.

Kuva 8. Viennin osuus suoraa vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2015, % yrityksistä

EU-maat ovat Suomen sekä Pohjois-Karjalan pk-yritysten selvästi yleisin markkina-alue ulkomailla. Venäjä ja muut Euroopan maat ovat alueella yleisempiä kansainvälisiä kumppaneita kuin koko maassa.

Kuva 9. Yritysten markkina-alueet ulkomailla, % yrityksistä, joilla on toimintaa ulkomailla

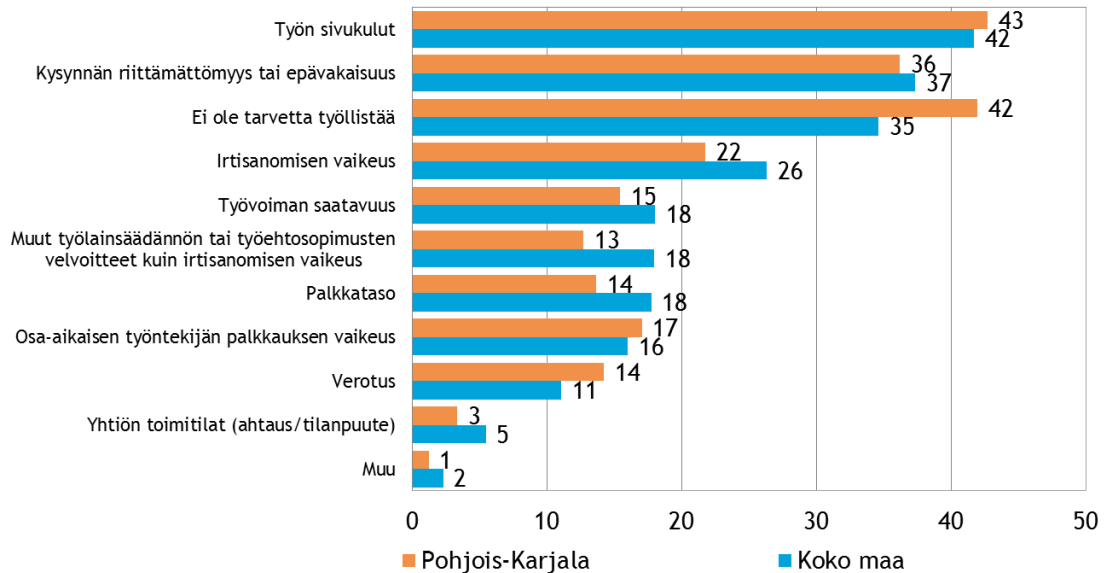

* / Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

7. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN ESTEET

Työn sivukulut ja kysynnän riittämättömyys nousevat koko maassa ja alueella suurimmiksi työllistämisen esteiksi. Koko maassa joka kolmannella ja Pohjois-Karjalassa 42 prosentilla ei ole tarvetta työllistää.

Kuva 10. Yrityksen merkittävin työllistämisen este, %

8. PK-YRITYSTEN SOPEUTTAMISTOIMENPITEET

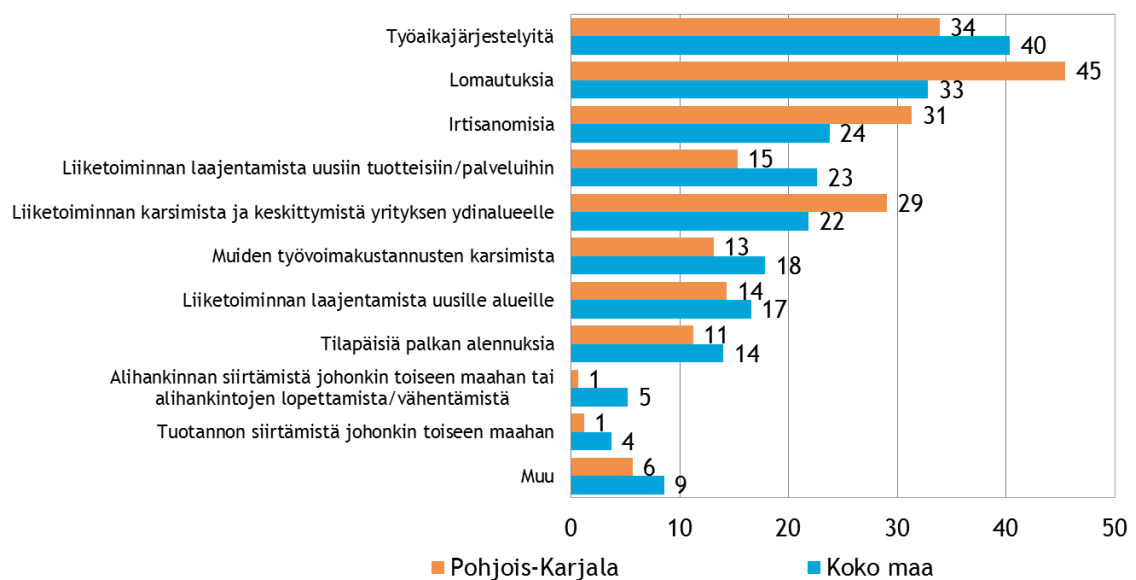
Taulukko 8. Pk-yritysten tarve sopeuttaa toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi, %

	Ei tarvetta sopeuttaa	Tehnyt sopeuttamistoimia	Suunnittelemassa sopeuttamistoimia
Pohjois-Karjala	68	26	6
Koko maa	62	28	10

Koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä noin joka neljäs on ryhtynyt sopeuttamistoimenpiteisiin, koko maassa joka kymmenes ja alueella hieman harvempi suunnittelee sopeuttamista nykyisen suhdannetilanteen vuoksi.

Työaikajärjestelyt ja lomautukset ovat koko maassa ja Pohjois-Karjalan alueella yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeutustoimet. Pohjois-Karjalan alueella lomautuksia, irtisanomisia ja liiketoiminnan karsimista käytetään tai harkitaan enemmän kuin muualla maassa.

Kuva 11. Pk-yritysten tekemät ja suunnittelemat sopeuttamistoimet, % pk-yrityksistä, jotka ovat tehneet tai suunnittelevat tekevänsä toimia */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS

Koko maan pk-yrityksistä 16 prosentilla ja Pohjois-Karjalassa 13 prosentilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Maksuvaikeuksia kokeneita on vähemmän kuin syksyllä 2015.

Taulukko 9. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen 3 kuukauden aikana?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala	87	13
Koko maa	84	16

Pk-yritysten pääpankkina on koko maassa joko Osuuspankki (41 %) tai Nordea (33 %). Pohjois-Karjalan alueella pääpankkina on useimmiten Osuuspankki.

Taulukko 10. Yrityksen pääpankki, %

	Pohjois-Karjala	Koko maa
Nordea	14	33
Osuuspankki	72	41
Paikallisosuuspankki	5	4
Danske Bank	3	7
Säästöpankki	4	8
Handelsbanken	1	2
Muu	2	5

Koko maan ja alueen pk-yrityksistä noin puolella on lainaa rahoituslaitoksilta.

Taulukko 11. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala	49	51
Koko maa	54	46

Koko maan pk-yrityksistä 29 % ja alueen pk-yrityksistä 36 % oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Koko maassa ulkopuolista rahoitusta ottaneista 65 % on ottanut rahoitusta pankista ja alueella hieman useampi, 73 %.

Taulukko 12. Oletteko ottaneet ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala	64	36
Koko maa	71	29

Taulukko 13. Mistä olette ottaneet rahoitusta?, %

	Pohjois-Karjala	Koko maa
Pankista	73	65
Rahoitusyhtiöstä	27	27
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	-	1
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	-	3
Bisnesenkeltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	4	6
Finnverasta	13	14
Teokesistä	5	4
ELY-keskuksista	6	3
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloituserästä	1	0
Muualta	6	9

Valtaosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Taulukko 14. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala	81	19
Koko maa	78	22

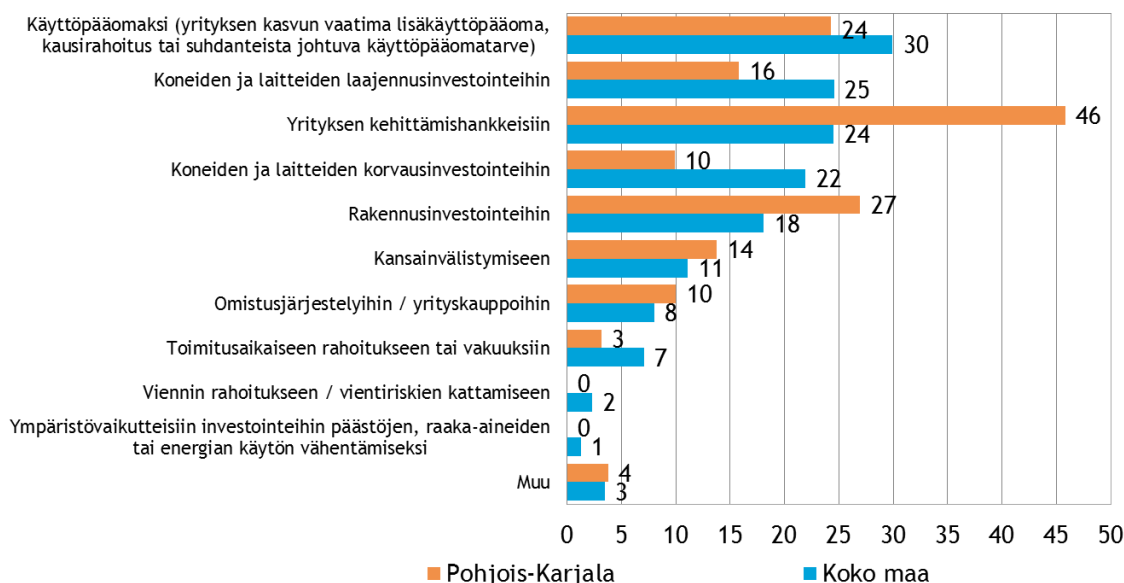
Koko maassa ja alueella ulkopuolista rahoitusta aiotaan hakea useimmiten pankista. Seuraavaksi eniten alueella rahoitusta aiotaan hakea Finnverasta tai rahoitusyhtiöstä.

Taulukko 15. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta?, %

	Pohjois-Karjala	Koko maa
Pankista	77	71
Rahoitusyhtiöstä	18	27
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	-	3
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	-	8
Bisnesenkeliltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	9	10
Finnverasta	24	19
Teokesistä	15	11
ELY-keskuksista	23	9
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloituserahasto Verasta	2	3
Muualta	11	6

Koko maassa ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää yleisimmin käyttöpääomaksi, koneiden ja laitteiden laajennusinvestointeihin sekä yrityksen kehittämishankkeisiin. Pohjois-Karjalan alueella ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää muuta useammin yrityksen kehittämishankkeisiin sekä rakennusinvestointeihin.

Kuva 12. Ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12kk:n aikana */

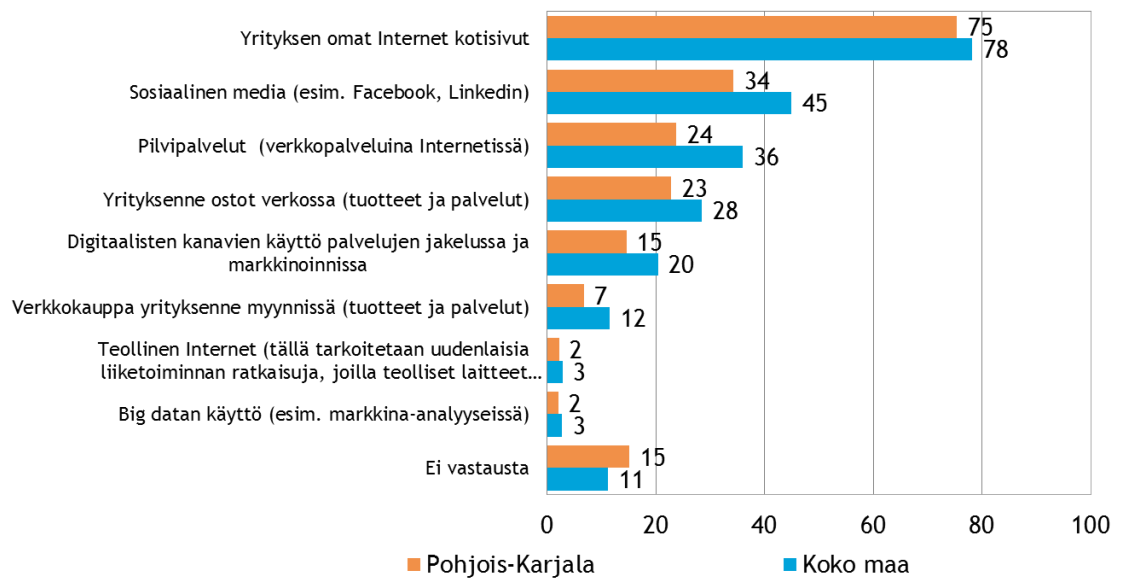

*/ Vastaajat ovat voineet valita kaksi mielestään tärkeintä vaihtoehtoa.

10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA

Suurimmalla osalla koko maan ja Pohjois-Karjalan alueen pk-yrityksillä ovat omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja. Pohjois-Karjalassa digitaalisuutta hyödynnetään pääosin koko maata vähemmän.

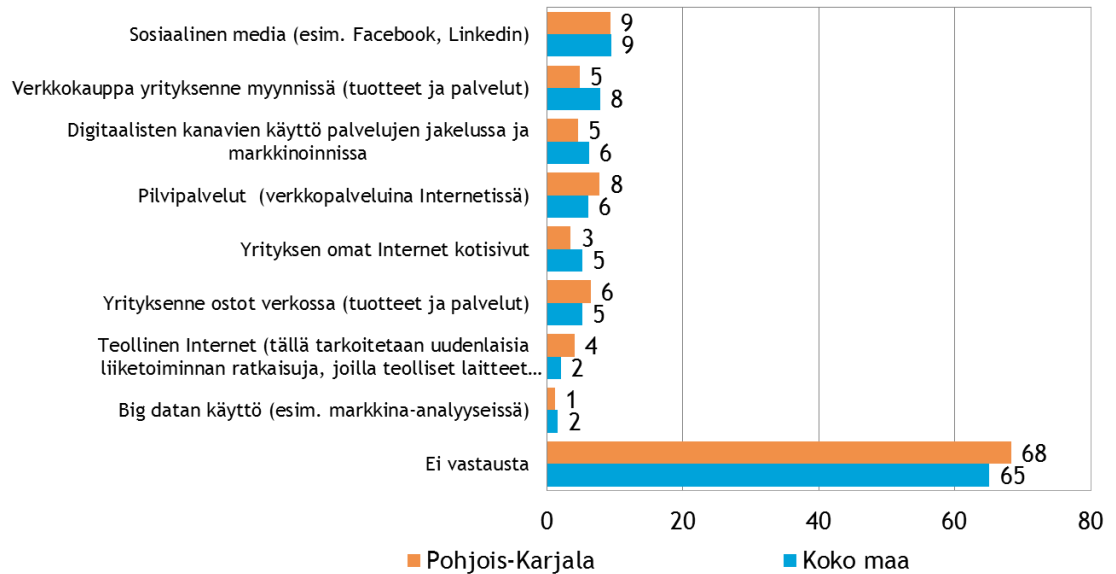
Kuva 13. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Sosiaalinen media on yleisin digitalisoitumiseen liittyvä työkalu/palvelu, joka pk-yrityksissä aiotaan ottaa käyttöön seuraavien 12 kuukauden aikana. Melko suuri osa vastaajista ei ottanut kantaa kysymykseen.

Kuva 14. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana

* / Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

11. KOTOUTTAMINEN

Kevään 2016 pk-yritysbarometrin otoksessa on koko maassa ja Pohjois-Karjalan alueella ulkomaalaistaustaisia yrittäjiä yksi prosentti.

Taulukko 16. Ulkomaalaistaustaisten yrittäjien määrä, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala	99	1
Koko maa	99	1

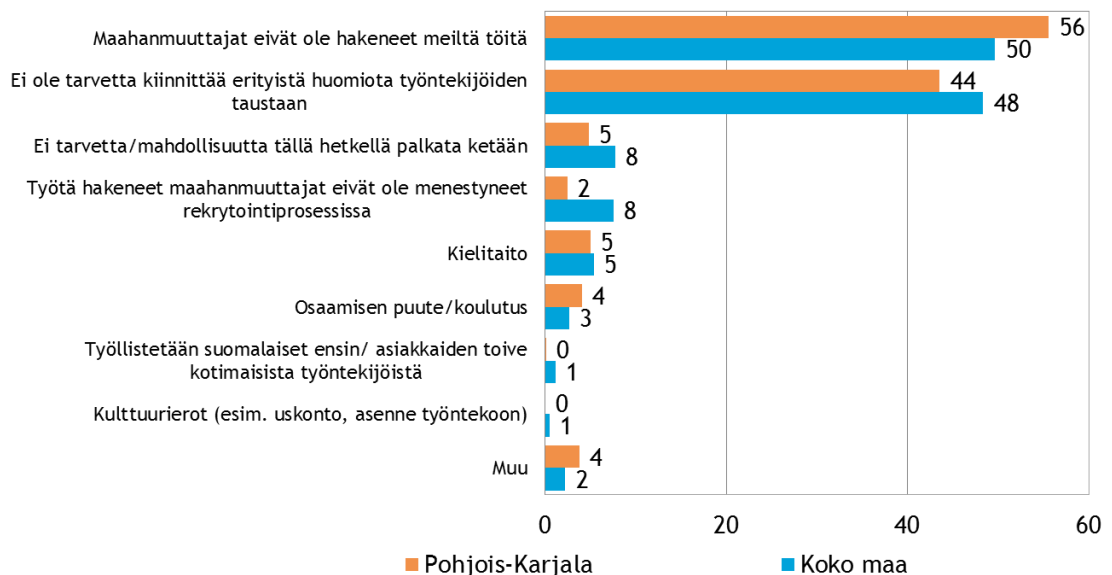
Noin joka kymmenes koko maan ja alueen pk-yritys on rekrytoinut Suomesta maahanmuuttajia.

Taulukko 17. Yritykset, joilla on Suomesta rekrytoituja maahanmuuttajia, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala	87	13
Koko maa	89	11

Noin puolet koko maan ja Pohjois-Karjalan alueen vastanneista pk-yrityksistä sanoo, että suurin este tai haaste maahanmuuttajien palkkaamisessa on se, että maahanmuuttajat eivät ole hakeneet heidän yrityksistään töitä tai että heillä ei ole tarvetta kiinnittää erityistä huomiota työntekijän taustaan.

Kuva 15. Esteet tai haasteet maahanmuuttajien palkkaamisessa?, % */

*/ Vastaajat ovat voineet valita kaksi mielestään merkittävintä vaihtoehtoa.

SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT**SUOMEN YRITTÄJÄT**

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
 PL 999, 00101 Helsinki
 toimisto@yrittajat.fi
 puhelin 09 229 221
 yrittajat.fi

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT

Valtakatu 51, 53100 Lappeenranta
 yrittajat.fi/etelakarjala
 puhelin 010 470 1100

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
 yrittajat.fi/etelapohjanmaa
 puhelin 06 420 5000

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT

Sammonkatu 2, 50130 Mikkeli
 yrittajat.fi/etelasavo
 puhelin 0500 651 312

HELSINGIN YRITTÄJÄT

Urho Kekkosen katu 2 C, 00100 Helsinki
 yrittajat.fi/helsinki
 puhelin 050 575 2353

HÄMEEN YRITTÄJÄT

Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
 yrittajat.fi/hame
 puhelin 010 229 0390

KAINUUN YRITTÄJÄT

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
 yrittajat.fi/kainuu
 puhelin 010 387 7870

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
 yrittajat.fi/keskipohjanmaa
 puhelin 06 831 5292

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT

Lutakonaukio 7, 40100 Jyväskylä
 yrittajat.fi/keskisuomi
 puhelin 010 425 9200

KYMEN YRITTÄJÄT

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
 yrittajat.fi/kymi
 puhelin 05 544 3030

LAPIN YRITTÄJÄT

Hallituskatu 26, 2. krs, 96100 Rovaniemi
 yrittajat.fi/lappi
 puhelin 0400 898 200

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT

Laukontori, Kehräsaari B, 2. krs, 33200 Tampere
 yrittajat.fi/pirkanmaa
 puhelin 03 251 6500

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT

Linnunlahdentie 2, 80110 Joensuu
 yrittajat.fi/pohjoiskarjala
 puhelin 050 367 5194

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Isokatu 4, 90100 Oulu
 yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
 puhelin 010 322 1980

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT

Vesijärvenkatu 15, 5. krs, 15140 Lahti
 yrittajat.fi/paijathame
 puhelin 010 322 4300

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT

Innopoly 1, Tekniikantie 12, 02150 Espoo
 yrittajat.fi/paakaupunkiseudunyritykset
 puhelin 010 422 1400

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Raastuvankatu 12 - 14 D, 65100 Vaasa
 yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
 puhelin 06 356 0820

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT

Isolinnankatu 24, PL 45, 28100 Pori
 yrittajat.fi/satakunta
 puhelin 050 312 9301

SAVON YRITTÄJÄT

Asemakatu 22 - 24, 4. krs, 70100 Kuopio
 yrittajat.fi/savo
 puhelin 017 368 0500

UUDENMAAN YRITTÄJÄT

Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
 yrittajat.fi/uusimaa
 puhelin 010 231 3050

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT

Brahenkatu 20, 20100 Turku
 yrittajat.fi/varsinaissuomi
 puhelin 02 275 7100

FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT

PÄÄKONTTORIT

HELSINKI

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki
vaihe 029 460 11
finnvera.fi

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

TOIMIPISTEET

HELSINKI

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki

JOENSUU

Länsikatu 15, rak. 3 B, 80110 Joensuu

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

LAHTI

Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti

LAPPEENRANTA

Brahenkatu 2, 53100 Lappeenranta

MIKKELI

Jääkärintie 10 A, 2. krs, 50100 Mikkeli

OULU

Sepänkatu 20, 90100 Oulu

PORI

Itäpuisto 7, 5. krs, 28100 Pori

ROVANIEMI

Rovakatu 28, 96200 Rovaniemi

SEINÄJOKI

Frami D, Tiedekatu 2, 60320 Seinäjoki

TAMPERE

Hämeenkatu 9, PL 559, 33101 Tampere

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku

VAASA

Virastotalo, Wolffintie 35, 65200 Vaasa

PIETARIN EDUSTUSTO

FINNVERA PLC

Representative Office in St. Petersburg
Finland House
Bolshaya Konyushennaya St. 8
191186 St. Petersburg, Russia

PL 150, 53501 Lappeenranta
puh. +358 405 088 956

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT**TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ**

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 029 506 0000
tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Wolffintie 35 B, 5. krs, 65200 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

